

Olsztyn, 17 lipca 2019 r.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

FK-IV.431.28.2019

**Szanowna Pani
Marzenna Supranowicz
Starosta Węgorzewski
ul. 3 Maja 17B
11-600 Węgorzewo**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Węgorzewie, ul. 3 maja 17B, 11-600 Węgorzewo, NIP: 8451862015, REGON: 519634591.

W okresie objętym kontrolą oraz w dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych stanowiska pełnili:

- **Pani Marzenna Supranowicz** – Starosta, wybrana na stanowisko Uchwałą Nr I/7/2018 z dnia 22 listopada 2018 r.
- **Pani Halina Faj** – Starosta, wybrana na stanowisko Uchwałą Nr I/8/2014 z dnia 1 grudnia 2014 r. Pełniący ww. funkcję do 22 listopada 2018 r.
- **Pani Małgorzata Juchniewicz** – Sekretarz, zatrudniona na podstawie umowy o pracę od dnia 01.01.2009 r.

[akta kontroli str. Nr 58]

Osobami odpowiedzialnymi za realizację zadania objętego kontrolą byli:

- Naczelnik Wydziału Organizacyjnego, zatrudniony na podstawie umowy o pracę od dnia 01.01.2002 r.;
- Pełnomocnik Starosty ds. Promocji i Kontaktów Zagranicznych, zatrudniony na podstawie umowy o pracę od dnia 01.02.2002 r.;
- Inspektor w Wydziale Organizacyjnym, zatrudniony na podstawie umowy o pracę od dnia 01.01.2002 r.;

Osobą bezpośrednio nadzorującą powyższe osoby był Sekretarz Powiatu.

[akta kontroli str. Nr 58-59, 63-68]

Kontrolę przeprowadził pracownik Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Wydziału Finansów i Kontroli, Oddział prowadzenia i koordynacji kontroli – **Magdalena Kołodzińska** – inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 21/2017 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr FK-IV.0030.564.2019 z dnia 10 maja 2019 r.

[akta kontroli str. Nr 42]

Kontrolę rozpoczęto 10 czerwca 2019 r. i zakończono 12 czerwca 2019 r., co zostało odnotowane w Księżce kontroli Starostwa Powiatowego w Węgorzewie pod pozycją 32/2019.

[akta kontroli str. Nr 1]

Przedmiotem kontroli była realizacja przez powiat (w porozumieniu z gminami albo samodzielnie) zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, w związku z wytycznymi Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 27 lutego 2019 r. oraz 8 kwietnia 2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019. Kontroli zostały poddane również punkty, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna i/lub świadczone nieodpłatne poradnictwo prawne .

[akta kontroli str. Nr 1, 43-56]

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r., poz. 2234), w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 poz. 294), zwanej dalej „ustawą”.

Starosta Węgorzewski upoważnił Naczelnika Wydziału Organizacyjnego, Pełnomocnika Starosty ds. Promocji i Kontaktów Zagranicznych oraz Inspektora w Wydziale Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Węgorzewie do udzielania informacji i wyjaśnień, udostępniania dokumentów związanych z niniejszą kontrolą oraz udziału w oględzinach punktów.

[akta kontroli str. Nr 60-62]

Na podstawie ustaleń kontroli działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

1) Organizacja systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, w szczególności:

- a) obsada punktów i praca z wykonawcami.

Stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy, na każdy powiat przypada liczba punktów nieodpłatnych porad prawnych odpowiadająca mnożnikowi zdefiniowanemu w art. 20 ust. 4 ustawy. W myśl art. 11 ust. 1 ustawy, powiat powierza prowadzenie połowy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej (stan prawny na dzień 31 grudnia 2018 r.).

Na mocy art. 1 pkt 15 lit b) ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1467), zwanej dalej „ustawą nowelizacyjną”, od 1 stycznia 2019 r. wprowadzony został nowy podział punktów między wykonawców świadczących usługi nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zgodnie z którym jeżeli na powiat przypadają dwa punkty (co miało miejsce w przypadku powiatu nidzickiego), adwokatom lub radcom prawnym powierza się prowadzenie jednego punktu, a prowadzenie drugiego powierza się organizacji pozarządowej, która udziela nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczy nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w tym punkcie w zakresie czasowym wskazanym w umowie.

Ustalono, iż w 2018 r. na terenie powiatu węgorzewskiego utworzono łącznie 2 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej:

- a) 1 punkt prowadzony przez Powiat, w którym pomocy udzielali radcowie prawni i adwokaci, zlokalizowany w przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie, ul. Bema 16A, 11-600 Węgorzewo. Harmonogram pracy: Poniedziałek od 9.00 do 13.00, Wtorek od 12.00 do 16.00, Środa od 9.00 do 13.00, Czwartek od 12.00 do 16.00, Piątek od 9.00 do 13.00.
- b) 1 punkt nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzony przez organizację pozarządową pod nazwą: Fundacja TOGATUS PRO BONO z siedzibą w Olsztynie zlokalizowany w 3 miejscach tj.:
  - w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie przy ul. Bema 16A, pomoc świadczona była w środę w godz. od 13.00 do 17.00, w czwartek w godz. od 8.00 do 12.00 i w piątek w godz. od 13.00 do 17.00;
  - w Urzędzie Gminy w Budrach, Al. Wojska Polskiego 18, pok. Nr 5, pomoc świadczona była w poniedziałek w godz. od 9.00 do 13.00;
  - w Urzędzie Gminy w Pozezdrzu, ul. 1 Maja 1a, pok. Nr 1, pomoc świadczona była we wtorek w godz. od 8.00 do 12.00.

[akta kontroli str. Nr 6-7]

W związku z tym, iż ustawa nowelizacyjna nie zmieniła zasad określania liczby punktów przypadających na dany powiat, Starostwo Powiatowe w Węgorzewie również w 2019 r. zobowiązane było uruchomić łącznie 2 punkty, w tym jeden z przeznaczeniem na prowadzenie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz jeden z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnych porad prawnych i świadczenie nieodpłatnych porad obywatelskich. Ustalono, iż na terenie powiatu węgorzewskiego utworzono 2 punkty, tj.: 1 punkt nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzony przez Powiat, w którym zgodnie z art. 5 ust. 1 usługi świadczą adwokaci i radcowie prawni oraz 1 punkt nieodpłatnych porad prawnych oraz świadczenie nieodpłatnych porad obywatelskich powierzony do prowadzenia organizacji pozarządowej, wyłonionej w otwartym konkursie ofert.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 powiat, realizując zadania, o których mowa w art. 8 ust. 1, może zawierać porozumienia z gminami na obszarze tego powiatu. Powiat Węgorzewski dnia 5 października 2019 r. zawarł porozumienie z Gminą Budry, natomiast dnia 18 października 2018 r. z Gminą Pozezdrze.

[akta kontroli str. Nr 351-354]

Na podstawie analizy ogłoszenia o konkursie, umów z wykonawcami oraz wyjaśnień Sekretarz Powiatu z dnia 11 czerwca 2019 r., znak: WO.8130.83.2019.IF-S w przedmiocie braku wniosków wójtów, o których mowa w art. 9 ust. 2 ustawy stwierdza się, iż w stosunku do żadnego z ww. punktów nie określono specjalizacji i nie wprowadzono do ich harmonogramu dyżuru w zakresie jednego rodzaju usług.

[akta kontroli str. Nr 94, 182-186]

W celu powierzenia prowadzenia punktu nieodpłatnych porad prawnych i nieodpłatnych porad obywatelskich organizacji pozarządowej, Zarząd Powiatu w Węgorzewie Uchwałą Nr 250/2018 z dnia 25 października 2018 r. ogłosił konkurs ofert „na wykonanie zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Węgorzewskiego w 2019 roku”.

Przedmiotowe ogłoszenie zawierało: informację o rodzaju zadania, wysokości środków publicznych przeznaczonych na jego realizację, zasadach przyznawania dotacji, terminach i warunkach realizacji zadania, terminie i sposobie składania ofert, trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert oraz terminie dokonania wyboru ofert.

Ustalono, iż wskazany w ogłoszeniu zakres otwartego konkursu ofert obejmował powierzenie prowadzenia 1 punktu przeznaczonego na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Starosta Węgorzewski – uwzględniając nowy podział usług wprowadzony ustawą z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1467), zwanej dalej „ustawą nowelizacyjną” – określił wymagania dla powierzenia prowadzenia punktu w roku 2019 jakie powinna spełniać organizacja pozarządowa w przypadku udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Ponadto jako jeden z warunków otwartego konkursu ofert wskazano na możliwość wydłużenia czasu trwania dyżurów do 5 godzin w punkcie na obszarze powiatu węgorzewskiego. Stwierdzono również, iż powiat uwzględnił w warunkach konkursu realizację zadania z zakresu edukacji prawnej, powierzanej w ramach umowy organizacji pozarządowej.

[akta kontroli str. Nr 183-186]

Zgodnie z załącznikami nr 1 i nr 2 ogłoszenia procedura rozpatrywania ofert obejmowała: ocenę formalną, ocenę merytoryczną, ocenę doświadczenia organizacji w realizacji zadania będącego przedmiotem konkursu oraz ocenę potencjału realizacyjnego (zasoby osobowe organizacji, możliwości działania). Jednym z elementów ogłoszenia były również opracowane w formie punktowej kryteria oceny merytorycznej – ważne ze względu na specyfikę zadania konkursowego. Każdemu wskaźnikowi podlegającemu ocenie przypisano skalę punktów, jaką można otrzymać za tą kategorię.

[akta kontroli str. Nr 282-285]

W związku z powyższym stwierdza się, iż konkurs ofert na powierzenie organizacji pozarządowej prowadzenia na terenie powiatu węgorszewskiego punktu przeznaczonego na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego został ogłoszony prawidłowo.

[akta kontroli str. Nr 183-186]

W ramach otwartego konkursu wpłynęły 3 oferty, tj.:

1. Fundacja „Inicjatywa Kobiet Aktywnych”;
2. Fundacja „Honeste Vivere”;
3. Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego;
4. Fundacja Togatus Pro Bono.

Wszystkie cztery oferty spełniały wymagania formalne, co do prowadzenia i udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

W związku z powyższym członkowie komisji, po zapoznaniu się z tymi ofertami, dokonali ich indywidualnej oceny na kartach ocen wg ustalonych kryteriów zawartych w załącznikach nr 1 i 2 ogłoszenia otwartego konkursu ofert. Na podstawie oceny ofert i protokołu oceny konkursu ofert na realizację zadań z zakresu: „Prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Węgorszewskiego w 2019 roku” wybrano ofertę Fundacji „Inicjatywa Kobiet Aktywnych”.

[akta kontroli str. Nr 280-285]

Zarząd Powiatu w Węgorszewie na posiedzeniu dnia 27 listopada 2018 r. – podjął decyzję o powierzeniu realizacji zadania publicznego z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego ww. organizacji.

[akta kontroli str. Nr 286-290]

W dniu 30 listopada 2018 r. z Fundacją „Inicjatywa Kobiet Aktywnych” Powiat Węgorszewski” zawarł umowę nr SP.524.26.2018 o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą: „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej w Powiecie Węgorszewskim w 2019 roku”.

[akta kontroli str. Nr 291-302]

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1a umowa zawiera w szczególności informację o możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie, w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 6, w ramach wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 2. Ustalono, że treści umów z adwokatami zawierają ww. zapis. Zgodnie z art. 11 ust. 7 organizacja pozarządowa zapewnia udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na podstawie umowy zawartej z powiatem, do której stosuje się odpowiednio przepisy art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-6b. Ustalono, że umowa

z organizacją pozarządową zawierała ww. zapis.

[akta kontroli str. Nr 291-310]

Stosownie do art. 8 ust. 3 ustawy, zarówno w 2018, jak i 2019 roku, w ww. punktach nieodpłatna pomoc prawna była udzielana w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie. Zgodnie z pismem Sekretarza Powiatu z dnia 11 czerwca 2019 r. znak: WO.8130.83.2019.IF-S „W 2018 r. przy realizacji zadania publicznego zleconego podmiotowi nie zaistniała potrzeba, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, tj. wydłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie. Starosta analizował zapotrzebowanie mieszkańców na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej (dalej npp) sprawdzając liczbę osób, którym świadczona była w poszczególnych miesiącach npp. Nie zdarzyło się, by osoba zgłaszająca się w celu uzyskania npp nie została obsłużona przez adwokata, radcę prawnego czy też organizację pozarządową. Średnio miesięcznie w skali roku 2018 z npp skorzystało 20 osób. W 2018 r. udzielono łącznie 313 porad, w tym I kwartale 2018 r. – 84 porady, z tego: 64 porady udzielonych przez adwokatów lub radców prawnych oraz 20 porad udzielonych przez organizację pozarządową. W I kwartale 2019 r. z npp lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (dalej npo) skorzystało w punkcie prowadzonym przez adwokatów/ radców prawnych – 78 osób (max. dziennie 4 osoby), w punkcie prowadzonym przez organizację pozarządową – 47 osób (max. dziennie 2 osoby)”.

[akta kontroli str. Nr 94, 355-356]

Zgodnie z art. 11 ust. 7 organizacja pozarządowa zapewnia udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na podstawie umowy zawartej z powiatem, do której stosuje się odpowiednio przepisy art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-6b. W ramach umowy, organizacji pozarządowej powierza się jednocześnie zadania z zakresu edukacji prawnej, realizowane w związku z problemami zgłaszanymi w trakcie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w wymiarze co najmniej jednego zadania na rok na każdy punkt, w szczególności w formach, o których mowa w art. 3b ust. 2. W umowie starosta może określić preferowane formy realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej. Edukacja prawna stosownie do art. 3b ust. 1 i 2 obejmuje działania edukacyjne zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa, dotyczące w szczególności upowszechniania wiedzy o:

- 1) prawach i obowiązkach obywatelskich;
  - 2) działalności krajowych i międzynarodowych organów ochrony prawnej;
  - 3) mediacji oraz sposobach polubownego rozwiązywania sporów;
  - 4) możliwościach udziału obywateli w konsultacjach publicznych oraz procesie stanowienia prawa;
  - 5) dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.
- Zadania, o których mowa w ust. 1, mogą być realizowane w formach, które w szczególności polegają na opracowaniu informatorów i poradników, prowadzeniu otwartych wykładów i warsztatów oraz rozpowszechnianiu informacji za pośrednictwem środków masowego przekazu i innych zwyczajowo przyjętych form komunikacji, w tym prowadzeniu kampanii społecznych.

W ofercie Fundacja „Inicjatywa Kobiet Aktywnych” zobowiązała się do zrealizowania zadania z zakresu edukacji prawnej: „Prawnicy deklarujący wsparcie merytoryczne niniejszego zadania opracują wzory pism procesowych oraz publikacje popularno-naukowe, które będą dostępne na stronie internetowej Fundacji. Powszechnie dostępny zbiór dokumentów oraz publikacji umożliwi osobom odwiedzającym stronę internetową Fundacji dostęp do edukacji prawniczej oraz możliwość samodzielnego redagowania pism, co przełoży się na większą ochronę ich praw i interesów. Eksperci Fundacji przeprowadzą dwa spotkania edukacyjno-informacyjne na temat bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego. Fundacja w dniu 21 marca 2019 r. przeprowadziła dwa spotkania edukacyjno-informacyjne z młodzieżą szkolną na temat cyberprzemocy i odpowiedzialności karnej nieletnich oraz nieodpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego. Jak wyjaśnił Dyrektor szkoły „Wiedza przekazana uczniom klas VII i VIII przez ekspertkę Fundacji niewątpliwie zwiększyła świadomość prawną młodzieży uczestniczącej w spotkaniach. Polecamy Fundację jako partnera w projektach związanych z nieodpłatną pomocą prawną i nieodpłatnym poradnictwem obywatelskim oraz edukacją prawną”.

[akta kontroli str. Nr 79, 195]

Wykonanie zadań z zakresu edukacji prawnej zostało bezpośrednio uwzględnione w umowie zawartej z organizacją pozarządową, t.j.: „Zleceniobiorca zobowiązuje się w ramach przekazanych środków na realizację zadania realizować działania edukacyjne zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa wg art. 3b ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej”.

[akta kontroli str. Nr 294]

Kontrola wykazała, iż z końcem 2018 r. Starostwo Powiatowe w Węgorzewie było organizacyjnie przygotowane do obsługi punktu npp i npo w powiecie. Zgodnie z udzieloną przez Sekretarza Powiatu informacją oba punkty w 2019 r. zostały uruchomione od 1 stycznia 2019 r., a dla osób uprawnionych od 2 stycznia 2019 r.

[akta kontroli str. Nr 95]

Sekretarz Powiatu w wyjaśnieniu z dnia 11 czerwca 2019 r., znak: WO.8130.83.2019.IF-S dot. monitorowania punktualności dyżurów wskazał, iż cyt. „*Punktualność dyżurów w siedzibie PCPR w Węgorzewie na polecenie Starosty na bieżąco monitoruje Dyrektor PCPR. Nie zdarzył się przypadek, aby stwierdził brak punktualności. Analiza pola 7 cz. B karty pomocy również potwierdza punktualność dyżurów. Dodatkowo dyżury prowadzone przez organizację pozarządową dokumentowane są listami obecności*”.

Analiza części B kart pomocy dostępnych w Starostwie, dokonana przez kontrolującego wykazała, iż brak jest w nich jakichkolwiek wzmianek lub wpisów (stanowiących opinię osoby której udzielono porady) świadczących o nieprawidłowościach w zakresie funkcjonowania npp i npo, a więc powyższe zagadnienie ocenia się pozytywnie.

[akta kontroli str. Nr 96, 105-107]

Zgodnie z wyjaśnieniami Sekretarza Powiatu „Sposób świadczenia usług przez osoby

uprawnione jest monitorowany poprzez analizę poprawności wypełniania kart pomocy część A i B. Dyrektor PCPR sprawdza na bieżąco punktualność przybycia na dyżur lub zastępstwo”.

[akta kontroli str. Nr 96]

W przypadku gdyby osoba uprawniona z uwagi na dużą liczbę chętnych nie mogła danego dnia zostać obsłużona Sekretarz Powiatu wyjaśnił, że „Do dnia kontroli nie zaistniała sytuacja, w której osoba uprawniona, z uwagi na dużą liczbę chętnych, nie mogła danego dnia zostać obsłużona. Maksymalnie dziennie chęć skorzystania z npp i npo zgłaszały 4 osoby”.

[akta kontroli str. Nr 95]

Starosta w umowie z adwokatem i radcą prawnym zapewnił ciągłość usług. Zgodnie z §5 ust. 1 w przypadku gdy Zleceniobiorca nie będzie w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej zgodnie z planem dyżurów ma on obowiązek skutecznie powiadomić któregoś z wyznaczonych zastępców wskazanych w planie dyżurów. Zastępstwo obejmuje cały wymiar godzin pracy w danym dniu. Zgodnie z §7 ust. 2 umowy w przypadku jakiegokolwiek naruszenia niniejszej umowy przez jedną ze stron, druga strona ma prawo rozwiązać ją ze skutkiem natychmiastowym. Zgodnie z wyjaśnieniami Sekretarza Powiatu „Nie wystąpił przypadek rozwiązania umowy z wykonawcą, na skutek nieprawidłowości w świadczeniu usługi. W 2019 r. nie doszło do rozwiązania umowy z którymś z prawników świadczących usługi w zakresie NPP”.

[akta kontroli str. Nr 96, 305-306]

b) upowszechnianie usług wśród mieszkańców powiatu:

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy, Starosta odpowiada za upowszechnianie wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wśród mieszkańców powiatu.

Mając powyższe na uwadze, Starosta Węgorzewski realizował ww. obowiązek w okresie objętym kontrolą poprzez:

- 1) Informację o osobach uprawnionych do korzystania z systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego Starosta przekazał w grudniu 2018 r. do Gmin z terenu Powiatu z prośbą o jej zamieszczenie na stronach internetowych urzędów oraz o przekazanie informacji radnym, sołtysom, kierownikom podległych jednostek oraz wywieszenie na tablicach ogłoszeń. Jako dowód załączono e-mail do Urzędów Gmin.

[akta kontroli str. Nr 71, 78]

- 2) Prowadzenie dla odbiorców zadania podstrony internetowej (również w wersji dla niedowidzących) i profilu na portalu społecznościowym, zawierającej m. in. Informacje organizacyjne i treści edukacyjne oraz ich bieżące prowadzenie.

[akta kontroli str. Nr 71]

- 3) Prowadzenie kampanii mailingowej skierowanej do podmiotów, tj. ośrodki pomocy społecznej, centra pomocy rodzinie, domy opieki, domy dziecka, organizacje

pozarządowe, których podopieczni z dużym prawdopodobieństwem będą potencjalnymi odbiorcami zadania.

[akta kontroli str. Nr 71]

4) Kierowanie akcji informacyjnych o działalności punktu do lokalnych mediów.

[akta kontroli str. Nr 71]

5) Umieszczanie ogłoszeń o działalności punktu npp w lokalnych punktach użyteczności publicznej.

[akta kontroli str. Nr 71]

6) W ramach edukacji prawnej fundacja:

- opracowała biuletyny informacji prawnej, których przedmiotem są elementarne aspekty wiedzy prawnej oraz zagadnienia najczęściej pojawiające się podczas konsultacji prawnych w ramach prowadzenia punktu npp, opracowała ulotki i plakaty informacyjne,
- prowadziła cykl konwersacji w szkołach (zrealizowano 18 godzin),
- prowadziła stronę internetową oraz profil na portalu społecznościowym, na którym umieszczane były na bieżąco treści edukacyjne.

[akta kontroli str. Nr 71]

Mając powyższe na uwadze, stwierdza się, że Starosta Węgorzewski wywiązał się z obowiązku wynikającego z art. 9 ust. 4 ustawy, tj. podjął działania mające na celu dotarcie z informacją o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego do mieszkańców powiatu węgorzewskiego. Promując nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie nie ograniczono się jedynie do zamieszczania informacji na stronach internetowych, ale podejmowano innego rodzaju inicjatywy.

W powyższym obszarze badaniem objęto również podnoszenie świadomości służb publicznych o systemie, poprzez podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie katalogu usług i osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa. W piśmie Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 27.02.2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019 skierowanym do Wojewodów wskazano, iż „(...) istotne jest podnoszenie świadomości samych służb publicznych o systemie. Odnotowano bowiem przypadki, w których wiedzy o możliwości skorzystania z darmowych porad prawnych nie posiadali pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej. Dlatego też zasadne jest podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie usług i katalogu osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej zarówno wśród pracowników, m.in. gminnych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, jak i przedstawicieli innych służb. Szczególnie istotne jest promowanie wiedzy wśród podmiotów świadczących nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne innego typu, wskazanych na liście, o której mowa w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy, o których należy poinformować osobę uprawnioną w przypadkach

wskazanych w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. gdy problem nie może być w całości lub części rozwiązany w drodze porady prawnika lub doradcy obywatelskiego (...).”

Sekretarz Powiatu w wyjaśnieniu z dnia 10 czerwca 2019 r., znak: WO.8130.82.2019.IF-S poinformował, cyt. „Dyrektorzy jednostek organizacyjnych Powiatu, radni powiatowi informację wraz z prośbą o jej upowszechnianie uzyskali na sesji Rady Powiatu. Przy okazji bieżących spotkań Starosta przypomina kierownikom jednostek organizacyjnych oraz radnym powiatowym o możliwości korzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego”.

[akta kontroli str. Nr 72]

Podejmowanie takich działań przez starostę wpłynie pozytywnie na jakość udzielonej pomocy osobom, które zgłaszają się do instytucji publicznej po poradę, bowiem - jak zaznaczył Minister Sprawiedliwości - w momencie posiadania przez służby publiczne wiedzy nt. systemu nieodpłatnej pomocy prawnej możliwe będzie umiejętne przekierowywanie obywateli z innych systemów wsparcia, a uzyskana w ten sposób pomoc będzie miała charakter interdyscyplinarny.

c) organizowanie wizyt dla mieszkańców o różnych potrzebach;

Zgodnie z art. 8 ust. 8 ustawy, osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie o języku migowym i innych środkach komunikowania się, może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia, osobom o którym mowa powyżej nieodpłatna pomoc prawna lub nieodpłatne poradnictwo obywatelskie może być świadczone:

- w miejscu zamieszkania;
- poza punktem w miejscu wyposażonym w urządzenia ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się;
- poza punktem, w miejscu w którym zapewnia się możliwość korzystania z pomocy tłumacza migowego.

Jak wskazano w „Pytaniach i odpowiedziach” zawartych na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: „W przypadku osób z niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście (np. obłożnie chorych) powyższa regulacja umożliwi świadczenie usług w ich aktualnym miejscu pobytu, w tym w ramach wizyty domowej. W przypadku osób doświadczających trudności w komunikowaniu, przepis daje możliwość zorganizowania wizyty w miejscu do tego dostosowanym, czyli przykładowo w takim miejscu urzędu gminy lub powiatu, które zostało wyposażone w odpowiedni sprzęt wspierający porozumienie, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się. Ponadto daje podstawę do umówienia osoby uprawnionej w innej lokalizacji, gdzie będzie w razie potrzeby możliwość zaangażowania osoby wspierającej, np. tłumacza języka migowego. Niekiedy najbardziej dogodną formą świadczenia pomocy tej grupie osób będą środki porozumiewania się na odległość, ze względu na posiadanie w domu odpowiedniego sprzętu wspomagającego połączonego z komputerem”.

Ustalono, iż zagadnienie dotyczące świadczenia usług osobom niepełnosprawnym ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się znalazły swoje odzwierciedlenie w:

- części II listy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej lub poradnictwa obywatelskiego, której treść brzmi następująco: „Osoby, które ze względu na niepełnosprawność ruchową nie są w stanie przybyć do punktu lub osoby doświadczające trudności w komunikowaniu się mogą otrzymać poradę przez telefon lub przez Internet. Bliższe informacje pod numerem podanym do zapisów”;
- na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Węgorzewie oraz na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Węgorzewie w informacji o zasadach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej;
- w umowie z organizacją pozarządową na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na obszarze powiatu węgorzewskiego.

[akta kontroli str. Nr 109-110, 293, 366]

Z udzielonych wyjaśnień wynika, iż w okresie objętym kontrolą do Starostwa Powiatowego w Węgorzewie nie wpłynęło żadne zgłoszenie od osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osób doświadczających trudności w komunikowaniu się. W związku z czym nie świadczone usług nieodpłatnej pomocy prawnej w którejkolwiek z ww. form.

[akta kontroli str. Nr 72]

Mając na uwadze postanowienie art. 9 ust. 1 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się, który stanowi że organ administracji publicznej jest zobowiązany do udostępnienia usługi pozwalającej na komunikowaniu się, w tym wypadku również na zapisanie się na wizytę.

Jak wynika z wyjaśnień Sekretarza Powiatu zapisy na nieodpłatne porady prawne i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie są możliwe drogą mailową. Ta informacja jest udostępniona w sposób zwyczajowo przyjęty: BIP, strony internetowe, tablice informacyjne.

[akta kontroli str. Nr 98]

Mając na uwadze działania, podjęte w celu przygotowania jednostki do świadczenia usług osobom niepełnosprawnym, nie wnosi się uwag w przedmiotowym zakresie, a zagadnienie ocenia się pozytywnie.

Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy, zgłoszeń dokonuje się telefonicznie pod numerem telefonu wskazanym przez starostę, a udzielanie nieodpłatnych porad prawnych i świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, stosownie do art. 8 ust. 4 ustawy, odbywa się według kolejności zgłoszeń, po umówieniu terminu wizyty.

Kontrola wykazała, iż w Powiecie Węgorzewskim został uruchomiony 1 numer telefonu, który obsługiwany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie. Sekretarz Powiatu w piśmie z dnia 10 czerwca 2019 r. poinformował, że „Od 1 stycznia 2019 r. został uruchomiony numer telefonu służący do zgłoszeń na wizyty,

- nie jest to numer przeznaczony jedynie do obsługi nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego,
- zgłoszenia przyjmuje pracownik sekretariatu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie,
- numer telefonu został podany do publicznej wiadomości w miejscach udzielania npp i npo, na stronach internetowych powiatu i gmin, oraz na tablicach ogłoszeń w urzędach gmin,
- poradnictwo odbywało się po wcześniejszym umówieniu terminu wizyty,
- zapisy na porady w poszczególnych punktach rozdysponowuje się w następujący sposób:
  - * lista dla wizyt w siedzibie PCPR w Węgorzewie odbierana jest każdorazowo przez adwokata/radcę prawnego/ przedstawiciela Fundacji każdorazowo przed rozpoczęciem świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej/nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego,
  - * lista zgłoszeń wizyt w punktach mieszczących się w Pozezdrzu i Budrach przekazywana jest na adres email: Waraksa.anna.@wp.pl – wizyty w Budrach – w każdy poniedziałek do godz. 9.00, wizyty w Pozezdrzu – w każdy wtorek do godz. 8.00”.

Na potwierdzenie powyższego załączono kopię pisma do Dyrektora PCPR w sprawie przyjmowania zgłoszeń na wizyty, kopię zeszytu z zapisami na wizytę w punktach npp i npo oraz wydruk e-maili”.

[akta kontroli str. Nr 72-77, 80-90]

Faktem jest, że ustawodawca nie reguluje szczegółowo, kto winien obsługiwać wyznaczony numer telefonu. Zgodnie z opiniami Ministerstwa Sprawiedliwości, zawartymi w „Pytaniach i odpowiedziach” na stronie <https://www.darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/dla-wykonawcow>, cyt. (...) ustawa przewiduje prowadzenie zapisów pod wyznaczonym jednym na powiat nr telefonu, celem zapewnienia jak najlepszej alokacji wizyt oraz uniknięcia przestoju w punktach przy tworzeniu kolejek w innych. (...) Nowelizacja ustawy nie daje podstawy do zlecenia prawnikom oraz pracownikom organizacji pozarządowych zadań związanych z prowadzeniem zapisów, układaniem kolejności i alokacją wizyt (...). Wyznaczając podmiot do obsługi specjalnego telefonu dla zapisów należy mieć również na względzie koordynowanie świadczenia usług poza punktem i udzielania porad za pomocą środków porozumiewania się na odległość, o których mowa w art. 8 ust. 8 ustawy, dla osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą wstawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się. W związku z powyższym oraz z uwagi na fakt, iż obsługa organizacyjno-techniczna systemu leży w gestii starosty zasadnym wydaje się, aby numer telefonu obsługiwany był przez komórkę starostwa”.

Biorąc pod uwagę fakt, że starosta uruchomił 1 numer telefonu, a do zgłoszeń na porady starosta wyznaczył pracownika sekretariatu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie (jednostka organizacyjna starostwa), nie wnosi się uwag w przedmiotowym zakresie, a zagadnienie ocenia się pozytywnie.

d) dostępność dyżurów dla mieszkańców pod względem czasu i miejsca;

Na terenie Powiatu Węgorzewskiego w roku 2019 utworzono 1 punkt nieodpłatnej pomocy prawnej i 1 punkt nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w 3 lokalizacjach, tj.:

- 1 punkt prowadzony samodzielnie przez Powiat Nidzicki, w którym pomoc świadczona jest przez adwokatów wyznaczonych przez Okręgową Radę Adwokacką w Olsztynie i radców prawnych wyznaczonych przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Olsztynie. Punkt ten zlokalizowany jest w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie przy ul. Bema 16A, 11-6100 Węgorzewo; pomoc świadczona jest 5 dni w tygodniu, tj. w poniedziałek w godz. 9.00 – 13.00, wtorek w godz. 12.00 – 16.00, środę w godz. 9.00 – 13.00, czwartek w godz. 12.00 – 16.00 i piątek w godz. 9.00 – 13.00;

[akta kontroli str. Nr 8]

- 1 punkt npp i npo prowadzony przez organizację pozarządową, tj. Fundację „Inicjatywa Kobiet Aktywnych” w 3 lokalizacjach, tj. w:
  - Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie przy ul. Bema 16A, 11-6100 Węgorzewo, pomoc świadczona jest 3 dni w tygodniu, tj. w środę w godz. 13.00 – 17.00, czwartek w godz. 8.00 – 12.00 i piątek w godz. 13.00 – 17.00;
  - Urzędzie Gminy w Budrach, Al. Wojska Polskiego 18, pok. Nr 5, pomoc świadczona jest w poniedziałek w godz. od 9.00 do 13.00;
  - Urzędzie Gminy w Pozezdrzu, ul. 1 Maja 1a, pok. Nr 18, pomoc świadczona jest we wtorek w godz. od 8.00 do 12.00.

[akta kontroli str. Nr 8]

Sekretarz Powiatu poinformował, że „Wizyty są umawiane na bieżąco, zgodnie z zapotrzebowaniem. Biorąc pod uwagę lokalne potrzeby, po dokonaniu analizy liczby osób korzystających z npp, od 2017 r. w mieście Węgorzewo dyżury pełnione są codziennie, w tym 3 dni w tygodniu 8 godzin i 2 dni w tygodniu – 4 godziny. W Gminach Budry i Pozezdrze – dyżur pełniony jest po 1 dniu w każdej gminie w tygodniu po 4 godziny z racji tego, że w gminach jest bardzo mało świadczonych porad, co jest konsekwencją analizy ilości porad za 2016 rok gdzie punkt był rozlokowany tylko w tych gminach (słaba frekwencja). Podejmując decyzję o usytuowaniu punktów w wyznaczonych lokalach brano pod uwagę połączenia komunikacyjne, umieszczenie lokalizacji punktu w centrum miejscowości oraz zapotrzebowanie na usługę na podstawie analizy liczby porad udzielonych w latach poprzednich”.

[akta kontroli str. Nr 96]

Zgodnie z art. 8 ust. 9 ustawy, wszystkie lub wybrane dyżury w punkcie mogą posiadać określoną specjalizację, którą określa się w szczególności przez wskazanie dziedziny prawa lub problematyki nieodpłatnej pomocy prawnej udzielanej podczas dyżuru lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, świadczonego podczas dyżuru, albo poprzez wskazanie grupy osób uprawnionych. W Powiecie Węgorzewskim nie określono specjalizacji dyżurów.

[akta kontroli str. Nr 6-9]

e) wyposażenie lokalu;

W celu sprawdzenia lokali, w których jest prowadzona nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, 11 czerwca 2019 r., kontroler w obecności pracownika Wydziału Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Węgorzewie, dokonali oględzin wszystkich (3) lokali z terenu powiatu węgorzewskiego, w których usytuowane zostały 2 punkty udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, tj.:

1. lokal usytuowany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie przy ul. Bema 16A, 11-6100 Węgorzewo;
2. lokal usytuowany w Urzędzie Gminy w Budrach, Al. Wojska Polskiego 18, pok. Nr 5;
3. lokal usytuowany w Urzędzie Gminy w Pozezdrzu, ul. 1 Maja 1a, pok. Nr 18.

Minister Sprawiedliwości w rozporządzeniu z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. 2018, poz. 2492) określił wymogi dotyczące lokalu, w którym będzie usytuowany punkt, w którym udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone będzie nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

Zgodnie z § 5 ust. 3 ww. rozporządzenia punkty Starostwa Powiatowego w Węgorzewie były oznakowane w sposób widoczny z zewnątrz budynku, w którym znajduje się lokal oraz wewnątrz w sposób umożliwiający łatwe odnalezienie punktu. W oznaczeniu lokalu określono, że jest w nim udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz wskazano dni i godziny dyżurów, a także dane kontaktowe potrzebne do zgłoszenia wizyty, o których mowa w art. 8 ust. 5 ustawy.

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 zostało wyodrębniono pomieszczenie przeznaczone do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego umożliwiające zachowanie dyskrecji przy uzyskiwaniu tej pomocy przez osoby uprawnione.

Wyposażenie poszczególnych lokali zapewniało bezpieczne przechowywanie dokumentów zawierających dane osobowe, w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieupoważnionym. Każdy lokal został wyposażony w stół i miejsca siedzące.

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 3 Starostwo Powiatowe w Węgorzewie zapewniło w lokalach dostęp do instalacji energetycznej, telekomunikacyjnej, dostęp do Internetu oraz komputer z dostępem do oprogramowania do edycji tekstów, oprogramowania umożliwiającego przesyłanie, odbieranie danych i porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej i komputerowego systemu informacji prawnej, wraz z bazą aktów prawnych, w tym przepisów prawa powszechnie obowiązującego, orzecznictwa i materiałów pomocniczych, z dostępem do bazy aktów prawa miejscowego obowiązującego na obszarze danego powiatu i powiatów ościennych, w tym gmin wchodzących w skład danego powiatu, a także dostęp do drukarki, urządzenia pozwalającego na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej oraz do materiałów biurowych.

[akta kontroli str. Nr 379-390]

Nie zgłasza się uwag w powyższym zakresie.

f) wyposażenie poczekalni punktu:

Ogłędziny wykazały, iż ww. lokale dysponowały miejscem przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Zgodnie z § 5 ust. 4 rozporządzenia Starostwo Powiatowe w Węgorzewie zamieściło na tablicy w poczekalni następujące informacje:

- 1) informacje o zasadach i zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz osobach uprawnionych do ich otrzymania;
- 2) listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy, zawierającą również informacje o tematycznych infoliniach oraz innych formach poradnictwa świadczonego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, a także wskazanie punktów usytuowanych w lokalach z dogodnym dostępem dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich;
- 3) karty informacyjne poradnictwa dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem;
- 4) zamkniętą, nieprzezroczystą i oznakowaną urnę, w której osoba uprawniona osobiście umieszcza wypełnioną część B karty pomocy;
- 5) informację o możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim.

Karta informacyjna poradnictwa, zawierająca ofertę jednostki nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 5 ust. 5 ustawy, jest sporządzana według wzoru, który jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

Nie zgłasza się uwag w powyższym zakresie.

[akta kontroli str. Nr 379-390]

g) dokumentacja i sprawozdawczość:

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy każdy przypadek udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego dokumentuje się w karcie nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zwanej dalej „kartą pomocy”, przez podanie w szczególności informacji dotyczących zgłoszonej sprawy i udzielonej pomocy, dziedziny prawa, której dotyczyła ta pomoc, kategorii sprawy, formy udzielonej pomocy, czasu poświęconego na jej udzielenie i liczby wizyt osoby uprawnionej w tej samej sprawie, ogólnych informacji o osobie uprawnionej dotyczących w szczególności wieku, płci, wykształcenia, dochodu, gospodarstwa domowego i miejsca zamieszkania, oraz danych dotyczących punktu, osoby udzielającej pomocy i daty jej udzielenia. Karta pomocy zawiera część obejmującą opinię osoby uprawnionej o udzielonej pomocy. Wypełnienie przez osobę uprawnioną tej części karty pomocy, w tym podanie numeru telefonu w celu zasięgnięcia dalszej opinii, jest uzależnione od zgody osoby uprawnionej. W karcie pomocy nie podaje się danych osobowych osoby uprawnionej.

Sekretarz Powiatu wyjaśnił, że „Informacja zwrotna o prawidłowości wypełniania cz. A Karty pomocy jest przekazywana staroście przez wykonawców w terminie wskazanym w art. 7 ust. 3 ustawy, tj. do 10 dnia następnego miesiąca kalendarzowego”.

[akta kontroli str. Nr 96]

Kontrolujący opierając się na powyższych wyjaśnieniach nie zgłasza uwag w tym zakresie.

Stosownie do art. 12 ust. 1 ustawy, Starosta Węgorzewski przekazywał w ustawowym terminie, za pośrednictwem Wojewody W-M, Ministrowi Sprawiedliwości, zbiorczą informację o wykonaniu zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa prawnego, tj.:

- Sprawozdanie za I kwartał 2019 roku zostało przekazane pismem WO.8130.15.2019A.G, w dniu 09.04.2019 r., do Wojewody Warmińsko – Mazurskiego.

[akta kontroli str. Nr 96]

- h) rozliczenie wykorzystania dotacji (kwota przyznanej dotacji, wykonanie, niewykorzystanie kwoty dotacji, zwrot, oświadczenie starosty o wykorzystaniu dotacji zgodnie z przeznaczeniem).

Starostwo Powiatowe w Węgorzewie w 2018 r. na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej otrzymało 125 208,00 zł. Zgodnie z oświadczeniem Starosty Węgorzewskiego, „Dotacja przekazana w 2018 roku w ramach rozdziału 75515 § 2110 została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem, rozliczona, a w części niewykorzystanej zwrócona na rachunek wydatków Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego”.

Przyczyną niewykorzystanej dotacji w kwocie 2 562,54 zł były: nie opłacone 4 godziny w styczniu, 1 godzina w marcu, 2 godziny w kwietniu, 12 godzin w maju, 4 godziny w czerwcu, 4 godziny w lipcu, 4 godziny w sierpniu, 4 godziny we wrześniu, 6 godzin w grudniu.

[akta kontroli str. Nr 356-357]

2) Jakość usług i obsługi, w szczególności:

- a) dbałość o merytoryczną jakość usług:

W zakresie współpracy z samorządami prawniczymi dokonano następujących ustaleń:

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, Powiat Węgorzewski zawarł z Okręgową Izbą Radców Prawnych w Białymstoku i Izbą Adwokacką w Białymstoku w dniu 19 października 2018 r. porozumienie w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze tego powiatu. Na podstawie ww. porozumień samorząd prawniczy został zobowiązany do przedłożenia powiatowi w terminach do 15 listopada 2018 r. imiennych wykazów odpowiednio radców prawnych i adwokatów oraz ich zastępców, którzy będą udzielali nieodpłatnej pomocy prawnej wraz ze wskazaniem ich danych kontaktowych. ORA i OIRP wywiązały się z postanowień w ww. zakresie i przedłożyły w ustalonym terminie stosowne wykazy.

[akta kontroli str. Nr 344-345]

- b) korzystanie z opinii o jakości usług:

Nowelizacja ustawy wprowadza tzw. ankiety satysfakcji klientów. Każdy uprawniony korzystający z porady na koniec wizyty może wypełnić anonimową ankietę, w której przekaze swoją opinię o usłudze (art. 7 ust. 1 zdanie drugie ustawy). Uprawniony może również w późniejszym terminie zgłosić uwagi bezpośrednio do odpowiedniego starosty.

Zgodnie z art. 7 ust. 5 starosta analizuje opinie osób uprawnionych o udzielonej pomocy, mając na względzie potrzebę wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Sekretarz Powiatu w piśmie z dnia 11.06.2019 r. wyjaśnił, cyt. „raz w miesiącu cz. B Kart pomocy są odbierane z punktów i analizowane pod kątem usprawnień,

- do analizy uwzględnia się tylko karty wydane w punkcie, tj. oznakowane pieczęcią,
- nie przeprowadzano dodatkowych wywiadów telefonicznych z osobami, które przekazały nr telefonu na cz. B Karty pomocy,
- przekazywana była analiza, Wszystkie oceny udzielonej npp lub npo były pozytywne”.

[akta kontroli str. Nr 97]

Zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy, w przypadku stwierdzenia, że przedstawiony przez osobę uprawnioną problem nie może być rozwiązany w całości albo części poprzez udzielenie npp, w szczególności stwierdzenie, że problem nie ma wyłącznie charakteru prawnego adwokat lub radca prawny informuje osobę uprawnioną o możliwościach uzyskania innej stosownej pomocy w jednostkach nieodpłatnego poradnictwa, wskazanych na liście, o której mowa w art. 8a ust 1 ustawy.

Sekretarz Powiatu wyjaśnił, że „W 2018 roku jak i do dnia kontroli nie zaistniały sytuacje w których radcowie prawni/adwokaci spotkali się ze sprawą nie mającą wyłącznie charakteru prawnego i konieczności informowania o możliwościach uzyskania innej stosownej pomocy w jednostkach nieodpłatnego poradnictwa, wskazanych na liście, o której mowa w art. 8a ust.1 ustawy. Jeżeli w przyszłości zaistnieje taka konieczność, radcowie prawni/adwokacji dysponują listami jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla Mieszkańców powiatu i zgodnie z potrzebą będą kierować interesanta”.

[akta kontroli str. Nr 94-95]

Ustawodawca w § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia wskazał, iż starosta co najmniej (tj. minimum, najmniej, nie mniej niż) raz w miesiącu (tj. miesięcznie, co miesiąc, w każdym miesiącu danego roku) przekazuje dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych oraz właściwej organizacji pozarządowej zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej.

Jak poinformował Sekretarz Powiatu „raz w miesiącu analiza cz. B Kart pomocy jest przekazywana do organizacji pozarządowych i samorządom prawniczym”. Jako dowód załączono e-maile.

[akta kontroli str. Nr 97, 99-104]

W związku z powyższym nie zgłasza się uwag.

c) integracja usług z innymi formami darmowego poradnictwa:

Zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy starosta sporządza i aktualizuje listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców powiatu, która obejmuje w szczególności:

- 1) poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, z zakresu pomocy społecznej, w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach interwencji kryzysowej, dla bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, a także z zakresu praw konsumentów, praw dziecka, praw pacjenta, ubezpieczeń społecznych, prawa pracy, prawa podatkowego, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego i inne (art. 8a ust.1 pkt 1 ustawy);
- 2) nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie ze wskazaniem punktów i dyżurów wraz z ich specjalizacją, o ile została określona (art. 8a ust.1 pkt.2 ustawy).

W myśl art. 8a ust. 2 ustawy lista, o której mowa w ust. 1, zawiera dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa uporządkowane według tematyki poradnictwa, w tym jednostek publicznych, jednostek niepublicznych działających na zlecenie oraz jednostek prowadzących działalność pożytku publicznego działających na zlecenie, którym powierzono zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego na podstawie odrębnych przepisów, obejmujące informacje o nazwie jednostek, zakresie poradnictwa, adresach i danych kontaktowych, w tym o stronach internetowych i numerach telefonicznych, dniach i godzinach działalności oraz kryteriach dostępu do usługi.

Przykładowy wzór listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa został opracowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości i zamieszczony na stronie internetowej dedykowanej systemowi nieodpłatnej pomocy prawnej (<https://darmowapomoc.prawna.ms.gov.pl/>).

W powyższym obszarze ustalono, iż Starostwo Powiatowe w Węgorzewie wywiązało się z obowiązku, o którym mowa w art. 8a ust. 1 ustawy i opracowało listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców powiatu węgorzewskiego. W liście również zawarto informacje o ogólnopolskich infoliniach tematycznych.

[akta kontroli str. Nr 358-366]

Kwestia zawarcia w przedmiotowej liście informacji o instytucjach ogólnopolskich została również poruszona w wytycznych Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z którymi „(...) pierwsza część listy będzie zawierać pogrupowany tematycznie wykaz jednostek świadczących nieodpłatnie poradnictwo specjalistyczne, dostępne dla mieszkańców powiatu, w tym zarówno lokalne, organizowane przez gminy i powiat, jak również o szerszym zasięgu, ale organizowane przez inne jednostki sektora finansów publicznych. Na liście należy więc uwidocznić ogólnopolskie infolinie tematyczne, inne formy poradnictwa prowadzonego środkami komunikacji na odległość oraz dyżury poradnicze organizowane przez podmioty publiczne na podstawie odrębnych uregulowań, takie jak ośrodki dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, Rzecznik Finansowy, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz powiatowi rzecznicy konsumentów, inspektoraty okręgowe Państwowej Inspekcji Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Krajowa Informacja Podatkowa prowadzona przez Ministerstwo Finansów, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Rzecznik Praw Pacjenta, Rzecznicy Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego, Narodowy Fundusz Zdrowia i jej infolinie wojewódzkie, Niebieska Linia Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i inne”.

W celu wywiązania się z obowiązku informacyjnego, wynikającego z art. 8a ust. 4 ustawy, Starosta Węgorzewski opublikował w 2019 r. na stronie Biuletynu Informacji Publicznej listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa. Gminy Pozezdrze i Budry, z którymi Powiat zawarł porozumienia w sprawie wspólnej realizacji zadania polegającego na udzielaniu npp i świadczenia npo oraz Gmina Węgorzewo na swoich stronach internetowych umieściły informację w zakresie npp i npo wraz z listą o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy. Według informacji podanych przez Sekretarza Powiatu publikacja listy w środkach masowego przekazu zostanie zlecona w II kwartale 2019 r.

[akta kontroli str. Nr 95, 115-123]

Lista została także udostępniona w sposób zwyczajowo przyjęty, tj. na tablicach informacyjnych w Starostwie Powiatowym, urzędach gmin w PCPR.

[akta kontroli str. Nr 95]

d) dotatkowe wsparcie osób uprawnionych.

Zgodnie z art. 11 ust. 6b organizacja pozarządowa w ramach oferty może przedstawić dodatkowo porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą wykonywały świadczenia w ramach prowadzonego punktu, w tym służyły asystą osobom uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych.

Jak wyjaśnił Sekretarz Powiatu, cyt. „W ogłoszeniu o konkursie nie uwzględniono w sposób szczególny asysty poradniczej dedykowanej osobom, które potrzebują wsparcia w wykonywaniu zaleceń wynikających z otrzymanej porady. Fundacja świadcząca NPP, NPO i edukację prawną w powiecie węgorzewskim w 2019 r. dba o to aby porada prawna i obywatelska była skuteczna i wyczerpująca, włącznie ze sporządzeniem niezbędnych dokumentów i wniosków do odpowiednich organów. Niezależnie od tego w ramach zawartej z Fundacją umowy - par.2 pkt. 9 zapisano: Koszty ewentualnego dojazdu do osób wskazanych w art.8 ust 8 ustawy tj. osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie są w stanie wstawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się pokrywa Zleceniobiorca we własnym zakresie”.

Na podstawie powyższego i biorąc pod uwagę fakultatywny charakter asysty poradniczej, co oznacza, że usługa ta jest oferowana w miarę możliwości, nie oceniono powyższego zagadnienia.

[akta kontroli str. Nr 95]

3) Działalność kontrolna starosty, prowadzona na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy oraz monitorowanie jakości świadczonych usług przez wykonawców.

Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy Starosta sprawuje kontrolę bieżącą nad wykonywaniem zadań przez organizację, której zleca prowadzenie punktu na terenie danego powiatu. Odbywa się ona na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego, może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności:

- stopnia realizacji zadania,
- efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania,
- prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania,
- prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

W ramach tej kontroli starosta dokonuje również sprawdzenia, czy organizacja pozarządowa świadczy usługi przestrzegając poufności, profesjonalizmu, rzetelności i zasad etyki, a także czy w praktyce stosuje zadeklarowane standardy obsługi klientów i wewnętrzny system kontroli jakości (art. 11 ust. 8a ustawy). Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości, tego typu kontrola ma dotyczyć wykonania umowy, a zatem powinna odbywać się przynajmniej raz w roku.

Kontrola wykazała, iż zarówno w 2018 r. jak i do dnia rozpoczęcia czynności kontrolnych w 2019 r. Starosta Węgorzewski nie przeprowadził kontroli wykonywania umowy dotyczącej świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego przez organizacje pozarządowe (z którymi podpisał umowy), na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, do czego był zobowiązany na mocy art. 11 ust. 8 ustawy. Zapis dotyczący kontroli zadania publicznego znajduje się w § 8 umowy nr SP.524.26.2018 zawartej pomiędzy Powiatem Węgorzewskim a Fundacją „Inicjatywa Kobiet Aktywnych”.

Z wyjaśnienia Sekretarza Powiatu w powyższej sprawie wynika, że cyt.: „Monitoring i nadzór zleconego zadania, zarówno w roku 2018 jak i 2019 polegał głównie na sprawdzeniu składanych sprawozdań miesięcznych, w tym kart i zakresu pomocy prawnej oraz sprawozdania rocznego (2018 rok). W sytuacji ewentualnych wątpliwości lub potrzeby uzupełnienia danych lub dokumentów, czy doprecyzowania informacji zwracano się telefonicznie lub na piśmie do podmiotu świadczącego porady o uzupełnienie tych danych. Do sprawozdań dołączane były też ulotki i inne materiały informacyjno-edukacyjne wydawane przez podmiot świadczący porady prawne, obywatelskie i edukację prawną.

Pracownicy Starostwa w dniu 05.04.2019 r. przeprowadzili kontrolę na okoliczność sprawdzenia lokali, w których świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna. Stwierdzono, iż:

- wszystkie lokale są oznakowane na zewnątrz stosownymi tablicami informacyjnymi;
- w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób oczekujących na uzyskanie npp i npo umieszczone są wszelkie informacje dotyczące zasad, uprawnień punktów. Umieszczone są również na tablicach informacyjnych karty informacyjne poradnictwa jak i wykaz jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców Powiatu Węgorzewskiego. W ramach kontroli organizacji pozarządowych Fundacja TOGATUS PRO BONO z siedzibą w Olsztynie i Fundacja „INICJATYWA KOBIET AKTYWNYCH” z siedzibą w Olsztynie przedłożyły kopie faktur poświadczające rozliczenie otrzymanej dotacji”.

[akta kontroli str. Nr 97, 126-177]

Odnosząc się do powyższego wyjaśnienia należy zauważyć, że prowadzenie kontroli ma na celu ulepszenie organizacji lub jakości świadczonych usług, w czasie ich trwania. Zaniechanie obowiązku kontrolnego, skutkujące naruszeniem art. 11 ust. 8 ustawy, ocenia się w kategorii nieprawidłowości, za powstanie której odpowiedzialność ponosi Starosta.

4) Stosowanie standardów obsługi i wewnętrznej kontroli jakości porad.

Należy również nadmienić, że Fundacja „Inicjatywa Kobiet Aktywnych” opracowała dokument opisujący standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości udzielanej nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczonego nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Przestrzeganie wewnętrznych standardów pełni dodatkową funkcję gwarancyjną dla starosty, jako bezpośrednio finansującego poradnictwo, gdyż uprawdopodabnia, że dana organizacja działa na odpowiednim poziomie i dostarcza mieszkańcom powiatu porady o odpowiedniej jakości merytorycznej.

[akta kontroli str. Nr 277]

Zgodnie z art. 11d ust 2 pkt 4 ustawy o wpis na listę, o której mowa w ust. 1, w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, może ubiegać się organizacja pozarządowa, która łącznie spełnia następujące warunki: [...] opracowała i stosuje standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości udzielanej nieodpłatnej pomocy prawnej.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

5) Zalecenia

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o prowadzenie kontroli wykonywania przez organizację pozarządową warunków umowy, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 11 ust. 8 ustawy.

Proszę Panią Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Artur Chojecki
(dokument podpisany podpisem elektronicznym)